

ชื่อเรื่อง นครศรีธรรมราชดินแดนพุทธภูมิ : การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผู้วิจัย นางสาวสุดาวรรณ์ มีบัว

กรรมการควบคุม อาจารย์ ดร.กล้า สมตระกูล และอาจารย์ ดร.มาริสา โกเสยะโยธิน

ปริญญา ปริญญาตรี สาขาวิชา วัฒนธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2555

บทคัดย่อ

นครศรีธรรมราชเป็นเมืองโบราณที่มีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และศาสนามากที่สุดเมืองหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) สำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ ด้านศาสนา ด้านประเพณี ด้านโบราณสถาน ด้านกิจกรรมพักผ่อน ด้านอาหาร และของที่ระลึก และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ด้านศาสนา ด้านประเพณี ด้านโบราณสถาน ด้านกิจกรรมพักผ่อน ด้านอาหารและของที่ระลึก ด้วยวิธีการศึกษาเอกสารและเก็บข้อมูลภาคสนาม เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสนทนากลุ่ม จากกลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ และผู้ให้ข้อมูลทั่วไป จำนวน 100 คน นำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีศักยภาพประกอบด้วย 1) ด้านศาสนา ได้แก่ วัดต่าง ๆ จำนวน 9 วัด คือ วัดมะนาวหวาน วัดแจ้งวรมหาวิหาร วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร วัดท่าโพธิ์วรมหาวิหาร วัดมเหยงค์ วัดเสมาเมือง วัดธาตุน้อย วัดแม่เจ้าอยู่หัว และ วัดเขาขุนพนม 2) ด้านประเพณี ได้แก่ ประเพณีบุญสารทเดือนสิบและประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ 3) ด้านโบราณสถาน ได้แก่ โบราณสถานเขาคา และโบราณสถานวัดโมคลาน 4) ด้านกิจกรรมที่พักผ่อน ได้แก่ หมู่บ้านคีรีวง และชุมชนท่องเที่ยวพรหมโลก 5) ด้านอาหารและของที่ระลึก ได้แก่ร้านขนมจีนเมืองนคร และกลุ่มเครื่องถนอม

เกี่ยวกับ ศักยภาพการท่องเที่ยว : 1) ด้านศาสนา พบว่า วัด มีความสมบูรณ์ทางหลักฐานทางโบราณคดี มีการบริหารจัดการที่ดี มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว 2) ด้านประเพณี พบว่ามีมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของประชาชน มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดงานประเพณีโดยเป็นความร่วมมือระหว่างชุมชน 3) ด้านแหล่งโบราณสถาน พบว่า มีความเก่าแก่ แต่ขาดความพร้อมในการให้บริการ 4) ด้านแหล่งกิจกรรมพักผ่อน ชุมชน

มีวิถีชีวิตอยู่กับธรรมชาติ และได้พัฒนาการบริการนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ชุมชนมีส่วนร่วมแต่เฉพาะกลุ่มเท่านั้น 5) ด้านอาหารและของที่ระลึก พบว่า ร้านขนมจีนพานยม เป็นร้านเก่าแก่มีอาหารอร่อย อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว มีการบริหารจัดการที่ดี แต่มีปัญหาเรื่องที่จอดรถไม่เพียงพอ กลุ่มเครื่องดนตรี เคยเป็นกลุ่มที่เข้มแข็งมาก่อน แต่ต่อมามีปัญหาด้านเงินทุนหมุนเวียน และช่างฝีมือมีจำนวนลดลง

แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ควรดำเนินการดังต่อไปนี้ ด้านศาสนา ควรพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เพิ่มการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ ด้านประเพณี มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูประเพณี ด้านโบราณสถาน ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำในแหล่งท่องเที่ยว มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมพักผ่อน ควรให้ความรู้ทางภาษาอังกฤษกับชาวบ้าน ด้านอาหารและของที่ระลึก ควรมีการ ปรึบราคา อาหารให้เหมาะสม ปรับปรุงพื้นที่จอดรถลูกค้าให้สะดวก กลุ่มเครื่องดนตรี จัดให้มีศูนย์แสดง สินค้าเครื่องดนตรี และจัดให้มีหลักสูตรการทำมโนสถานศึกษา

โดยสรุป การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่งผลต่อจังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้กับชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

TITLE Nakhon Si Thammarat , The Land of Buddhism: The Development of Cultural Tourism through Community Participation

AUTHOR Miss. Sudawan Meebua

ADVISORS Dr. Kla Somtrakool and Dr. Marisa Koseyayothin

DEGREE Ph.D. **MAJOR** Cultural Sciences

UNIVERSITY Maharakham University **DATE** 2012

ABSTRACT

Nakhon Si Thammarat is an ancient and one of the most important city in terms of economic, social, political and religious aspects, in Southeast Asia. This qualitative study aimed at: 1) exploring the cultural attractions in Nakhon Si Thammarat. ; 2) *investigating the potential* of the cultural aspects on religion, custom, Archaeological Site, Home Stay, food, and souvenirs, of Nakhon Si Thammarat.; and 3) finding the guidelines for the potential development of tourism in religion, custom, archaeological site, home Stay, food , and souvenirs. Written documents and fieldwork data were gathered. The research tools consisted of an interview form, an observation form, and a focus group form. The 100 informants included key-informants, practitioners, and general informants. Data were analyzed, and the results of the study were presented in a descriptive analytical format.

The results of the study showed that the potential cultural tourism sites in Nakhon Si Thammarat included: 1) on religious sites at 9 temples--- Wat Manao Wan, Wat Chaeng Vora Maha Vihara, Wat Phra Mahathat Vora Maha Vihar, Wat Thapho Vora Maha Vihar, Wat Maheyong, Wat Sema Mueang, Wat That Noi, Wat Mae Chao Yu Hua, and Wat khun Phanom; 2) on custom---Bun Sat Duean Sip and Robe Procession to the Pagoda festivals; 3) on archeological sites---Wat Khao Kha and Wat Moklana; 4) on home stay---Mue Ban Khirivong and Phromalok tourism community; 5) on food and souvenir---Muean Nakhon Chinese Noodle Shop and Nakhon nielloware group.

On the tourism potentiality: 1) on religious aspect, it was found that the temples had maintained archeological documents in excellent condition, having good management, improving basic facilities for tourism services; 2) on custom aspect, the custom was important for the people's ways of life, the committees in-charged of the festivals were appointed through the co-operation among the communities; 3) on archeological sites, they were old, but no readiness for services; 4) on the home stay service, the communities lived with nature and had developed the tourism

service systematically, only some groups of the communities were involved; 5) on food and souvenirs, the Phan Yom Chinese noodle shop, an old shop with delicious food, located near tourism sites, having good management, but not enough parking spaces; for the Nakhon nielloware group, used to be a very strong group, but later, running out of finance supply, and the decrease of the numbers of skilled artisans.

On the guidelines for the development of tourism potentiality, these aspects should be improved: on religious aspect, the temples should be developed to be historical tourism sites, adding more publicity of all forms; on the custom aspect, the customs should be conserved and revived; on the archeological sites, personnel for each site should be assigned, all tourism sites should be conserved and restores; on home stay aspect, a knowledge of English language should be given to the villagers; on food and souvenir aspect, their prices should be set at a reasonable rate, and the parking area for the customers should be adequate, expos center, as well as the curriculum in school system, should be established for Nielloware Nakhon group

In conclusion, the potential development on the cultural tourism through the community participation in Nakhon Si Thammarat province gives effective results upon the cultural tourism of Nakhon Si Thammarat. The results of this study should be used for communities, government and private sectors that are concerned with cultural tourism.

